

15 marr. IV 6 Kapitel Suomi

Kirjakauppiaas K. G. F. Wefander'in kustantamia
kirjoja myytävänä kaikessa kirjakaupoissa:

Hengellisiä Kirjeilmää, koti-lehoitukseksi. Walit-
tuja Amerikan Kirjoitusseuran New Yorkissa hengelli-
sistä kirjeilmistä. 1:nen Nide. Hinta: sidottuna 20 k.
nidottuna 12 kop. hop.

Luostari-Weljekset. Tutelma A. Ohlenschläger'-
iltä. A. Warelius, suomentaja. Huoennettu hinta 10 kp.

Ismaeli. Tutelma J. Mosén'iltä. A. Warelius,
suomentaja. Huoennettu hinta 5 kop. hop.

Enon Opetukset, Luonnon asioista. Antero Wa-
reliuskeskta. 1:nen Os. Hinta 15 kop. hop.

Hyödyllisiä ja Huwittawaisia Lukuja. Illan wiet-
teeksi lapsille toimitettu Kalle Kallen pojalta. Hinta
5 kop. hop.

Uuden vuoden Namurusko. Kertoelma Iso-Ai-
tittelä. Suomennettu Kalle Kallen pojalta. Hinta 3 kp.

Sota-Laulu. Omistettu Suomen maantiloille
jaetulle sota-sankareille Siäntämaan Ystäväiltä. Hinta
1 kop. hop.

 Näitä kirjoja isomman joukkien suorosten minulta
ostettua, Raunian kaupungissa, saapi kuudennen
lappeleen hintana.

K. G. F. Wefander N:o.

Jaakot.

Alkuperäinen kertoelma

J. F. Lagerwallilta.

Turussa, 1855,

J. G. Grenckellin ja Pojan kirjapainosha.

K. G. F. Wefander N:n kustannuksella.

Hinta: 3 kop. hop.

Imprimatur. C. A. Sanmark.

Onnettomin pitäjä kaikilta puolin koko maas, samme oli muinen Pielisjärvi. Se oli huu-noutensa puolesta joutunut sananlaaskuksikin *). Mutta saman pitäjän pelastukseksi, koko Karjalankuun myös monen maanpaikan ja, moin päättää, koko maamme hyödyksi sai Pielisjärvi erinomaisesti uuraan, kunnollisen ja lujan kirkkoherran Jaakko Steniuksen, jonka taito oli kaikkein edellisten pappein ja Karjalankirkamiesten ymmärrystä korkiampi. Hän hän-waisti kehta, ellei tāmakkāon paikkakunta ollut luomisessa jäädnyt osattomaksi. Siinä löytyi

*) Ontamo kaloilta kuulu, hauvikkaalta hammaslaeksi
Mulo multia suurukilta, Eiperi sijan lihoilta
Kaawi kaikilta pahoilta, Pitäjiltä Pielisjärvi.

wiljeltåwåå maasta, ehkå kuinkakin weden val-
lassa, peitetlynå enimmiten wedeltå, samma-
litta ja toisin paikoin kitupuilita, paikoin taas
puhtaalta jörwiwedeltå. Nämät maat eiwåt
silnå tilassa olleet miksikåan hyödyksi, waan
pikemmin wahingoksi. Mitå kuiviinkin moihin
kylwettiin, sen turmeli soista lewiåwå halla
usiamppina wuosina, toisinaan niinkin estei pel-
loista saatu paljo mitåän.

Taakko alkoi kohta myönyttåå seurakun-
taa soita perkaamaan ja kiuwaamaan, waan
ei kukaan kormiansakaan kallistanut, kaikki
keskustelivat waan sitå, "kuinka kuiwissakin
maissa halla panee wiljat, niin ettå näissä
soissa ei ole toivomistakaan hallain håviå-
mistå". He eiwåt tietåneet, ettå soiden kui-
wattua halla håviåå maasta ja ettå suot kui-
wattuna eiwåt ole aremmat wilulle kuin muut-
kaan maat, ja aurinkokin soiden mustassä

pinnassa erinomaisella tavalla edistää wiljan
kasvamista. Niitå on waiwallinen ensin saa-
da wiljelysmäiksi, mutta sitten ne ovat kewi-
åmmat kynntåå kuin paräs peltö ja sontaa nii-
hin saapi tulukristaan, toisinaan liijaksikin,
jos kesä on ollut perin kiuva. Niitå ei tal-
wi ollenkaan håvitå oraska; jos sitå on ollut
syksyllå, niin on kewåälläkin.

Tultuansa wåhåan waroihin osti Taakko
huonompia ja halwempia tiloja soiden wåli-
paikoilta, kiuvasi suot ja teki niistå peltuja
ja niittuja, ja sai senkautta huonommista
hyviä kasvumaita.

Esimerkit waikuttavat enemmän kuin sa-
nat ja saarnat. Pitäjistö seurasii niitå. Kaik-
ki suot, jotka olivat järwien pintaa ylempå-
nå, kiuwattiin. Niitå saatui sitten waroja
etujen edistymiseen, elämän parantamiseen,

Komiampain asuntojen rakentamiseen ja kel-
wollisemman vaatteiden varustamiseen.

Gaakko herätti heidän halunsa ehtimään
edistystä niin hyvin luonnollisissa kuin hen-
gellisissä asioissa, sanalla sanoen: tähystämään
kaikkia laveamman siivityksen vaatimuksia.

Hän ei jättänyt koskaan seurastansa Ief-
tiänsä eikä keppiänsä enempää kuin kirjojan-
sakaan. Ja ehkä hän oli ymmärryksensä vuok-
si ennätyksellä paljo edemmä sen aikaisia ih-
misilä, niin otti hän kuitenkin vaarin olemai-
sen ajan vaatimuksista.

Ei hän kuristanut lasta, joka ei osannut
lukea, sen osaamattomuuden sai äiti kostaa,
ja seuraawaisilla lukumuoroilla oli sama lap-
pi tarkka lukija, niin että usiasti sai Rowas-
tilta jonkin palkinnon omaksi ja muiden ke-
hoitukseksi.

Raikesta väärästä tähököstä kuritti hän
lujalla kädellä. Joka ei ottanut vaaria hä-
nen neuvoiskansa ja varoitustanssa, se sai
tuntea hänensä lujuuttansa, ja hänensä parannus-
koneensa maikuttivat paljo vähemmän, kuin
jotakuta vuosikymmentä aikaisemmin annettu
valtaakunnan laki, josta he eivät tunneet
ainoaakaan sääntöä eivätkä siis tiedäneet ot-
taa vaaria; hänensä sääntönsä sitä vastaan
tuntui vat luuhin asti ja niitä seurattiin sa-
moin muussakin kuin luvun puolesta. Kuin
tulevat aattona eli juhlaan heidän iloisin, kau-
niisiin ja puhtaisiin tupiinsa, niin näet Pipili-
an pöydällä ja sitä luetaan ahkerasti ja osa-
taanki lukea.

Luja oli ulko omallekin perhekunnallensa.
Hänensä wanhan poikansa, joka oli isänsä kai-
ma, tuli Uppsalan yli-opistosta opettawaisena
Maisterina kotiin ja isä wei hänensä myötän.

så johonkuin erinäiseen paikkaan, jossa hän asetti poikansa puuroa keittämään, jota hän ei kuitenkaan, ehkä suuresti oppinut, saattnut tehdä isänsä mielen mukaan; sentähden säävyytti ukko hääntä sanoen: "Sinä pöllö! minä olen monia tuhansia taalaria kustantanut sinua mieheksi saattaissani, ja sinä et osaa yhtä jauhopuuroa pohjaan polttamata keittää, jota minun tyhmimmät piikani taiten toimittawat." Tämä ei ainoastaan koskenut herra Maisterin korvaa, nähistipä se sydäntäkin; jonkatahden hän kohta pyrki Uppsalaan taikaisin. "Wai Uppalaan", sanoi isä; "sinä menet Porwoon ja annat wihkiä itses minulle apulaiseksi." "En koskaan", vastasi poika. "Wai et", sanoi ukko ja antoi Jaakolle korvalle, antoipa toisellekin sanoen: "Enkö minä sentähden ole kustantanut tuhansia taalaria, että saada sinusta apua." Samassa il-

maantui Jaakolle niin palava hengellinen kutsumus, että hän sanakaan lisäämättä Pielisen pitäjän onneksi seurasi isänsä neuwoa ja aika ajottain kaikkia hänen neuvojansa ja esimerkkejänsä.

Ukko Jaakko antoi tiloistansa, joita hän oli väljentänyt ja parantanut, etuisimman, Sarkkilan, sotialle pojallensa Simunalle taasukseksi sitä, ettei hänen koulunsa ollut maahanut tuhansia taalaria niinkuin toisten pojien. —

Ukko kutsuttiin Korpi-Jaakoksi; poika sai yhtäläisellä ansiossa nimen Koski-Jaakko.

Hänen päästhyä kirkkoherraksi isänsä siagan, olikat jo kaikki suot, jotta olivat járvien pintaa ylempänä, kuiwatut. Jaakko ei siihen seisahdanut; hän alkoi koskia siwota. Sen lautta laskeuntui Pielisjärvi, laskeuntuipa wielä moni muutkin liki tienoilla oleva lam-

mi, ja yksi suurempikin, Herajärvi, läksi matkaansa Pusonlahteen, josta wesi oli Pielisjärwen wajennessa tyhjentynyt. Se antoi samoin kuin ne muut alenneet järwet kuiwatavia soitta ja heinämaita, ja sen pohjalla ilmaantui waskeaa, jota Herajoen pajastossa sulataan.

Pielisjoen varrella leweni heinämaita, niin että monet monituiset niistä ovat lawiammat kuin silmä fannattaa.

Pielisjärvi ediski aika ajaltaan niin ettei se ole jáleempänä muita pitäjiä. Nykyjään on se kahdena, Pielisen ja Nurmeksen, ja jo on määräthä Juuwanki kappeli eri pitäjäksi. Koko Karjalassa kiioksella mainitaan naitä molempia Saakkoja; ja kuin he kerran tekivät alun, niin onkin kaikki se maanpaikka noenut nousemistaan etuisuudessa.

Sarwingin järwen puolenkaminen, jonka talonpoika Nuutinen aiwan yksinään aikaaan saatti, antoi wielä enemmän hyötyhää, kuin He, rajärvi kaikella waskellansa, Gloomantsi, Liperin ja Pielisen pitäjille. Ja suurin työ tätä laatua on par'aikaa tekeellä, ison Höntön wajenkaminen. Siitä saapi Pielisen kylä Romppala ja usiammat Liperin ja Juuvan kylätk paljon hyötyhää. Eteläis puoli on syvää jyrkkää rantainen ja kivinen, mutta pohjais pää on laaka ja mutapohjainen.

Ulman naitä Saakkoja olisiwat nämät työt jáaneet ken tiesi kuinka kauaksi tekemätä ja kukaan ei Saimankaan kanawa wielä olisi tekeellä.

Ulmaantui wielä yksi kaima heille. Urkkipispa Turussa Saakko Lengström, oppilainen, oppitoveri ja erinomainen ystävä Koski-Saakkolle. Heidän kirjawaihheensa lakkautti Koski-

Vaakon kuolema (w. 1809). Kuin mainittu Arkkipiispa kuuli mistä minä olin kotosin, niin sanoi hän: "Noh, johan Korpi-Vaakon viereä kynä on lakaatunut", ja kuin minä vastasin: "Jo hän Herrassa nukkui", niin todisti hän: "Wahinko, wahinko! oli hänelle tosin ikää sallittu, vaan vähän semmoisia miehiä löytyn; mahtaneeko lukaan hänен jalkianså, ei parsia myöten vaan toimiansa seurata?"

Hän kokikin itse seurata. Hän vaikutti ettei Suomeen saatuiin koskenlasku-seura, jossa hän oli kiivas jäsen.

Korpi-Vaakon pojista Martti oli Kompromin Tuomarina. Seuraten isänsä ja veljensä esimerkkiä, siwosi hän Ultran kosken, rakensi siihen sahan ja myllyn, joilta kassaa hän yhdisti lohi- ja siika-pyyynnön; siwosi Kaluvirran ettei lotjat (isot lauttapaasit) pääsevät kuljemaan, laitti siihenkin kalapyynnön

samoin kuin Siikatoskeen, ja paransi soita kuivaisille tilojansa Voensuussa ja Mulossa.

Yksi heistä mietti aikaansa Loviisan Maaherran istuimessa, josta sai Kammerierin nimet, ja kuin sama istuin muutettiin Heino-laan, niin hän teki itsellensä niillä paikoilla tilan Suosaarekkeessa; hän myi veljillensä tilansa Karjalassa, otsi Suotaipalen ja rupesi soita perkaamaan. Vuonna 1803 tylvi hän 50 (?) tynnyriä ruista ja ei saanut yhtäkään (?) jyvää, parjasivat nauro-narrit. Musta Korpi-Vaakon poika ei semmoisten lipilarein puheesta huolinut. Nykyjään maksettiin samasta Taipaleesta 138,000 (sata kolmekymmentä kahdeksan tuhatta) hopea rupila. — Naurakaanpa wielä, fellä halu on!

Yksi Korpi-Vaakon pojista oli Sulkavalala Rowastina.

Lieneekö ollut samaa veljeskuntaa Särki-waaran Stenius, joka asui tilallansa, jossa "peltoja ja nurmia oli suosta sotkettuna, wetelästä wellottuna, estei niistä suoksi tunnekaan!"

Jos joku saattaisi tietoa antaa, jos ja miten Jaakot vaikuttivat Pielisjärwiläisten wapauskelsi Willi Simunan af Flechtin orjuudesta, niin halulla jatkaisin tätä tekoani.
